

ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ

Δρ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΟΥΖΟΥΡΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

- ▣ Κάθε κατάσταση που εμφανίζεται με αιφνίδιο, οξύ κοιλιακό πόνο και άλλοτε άλλα συνοδά συμπτώματα ανήκει στα διαφοροδιαγνωστικά πλαίσια της οξείας κοιλίας. Ο γιατρός μέσα σε στενά χρονικά πλαίσια θα πρέπει να θέσει την ένδειξη ή όχι της χειρουργικής επέμβασης και να απαντήσει αν η πάθηση είναι «χειρουργική ή παθολογική». Το καλό ιστορικό και η προσεκτική κλινική εξέταση συνδυαζόμενα με την πολύπλευρη θεωρητική κατάρτιση και την μακρόχρονη κλινική εμπειρία ίσως σε καμμιά άλλη περίπτωση δεν παίζουν τόσο καθοριστικό ρόλο στην διάγνωση όσο στην οξεία κοιλία.

ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ

- ▣ Η μεγαλύτερη πρόκληση στην άσκηση της Ιατρικής
- ▣ Ο γιατρός-χειρουργός πρέπει να αναγνωρίσει την σοβαρότητα της κατάστασης και να αποφασίσει :
 - ▣ - άμεση μεταφορά ασθενούς στο χειρουργείο
 - ▣ - εισαγωγή στο νοσηλευτήριο για παρακολούθηση-ανάληψη
 - ▣ - εξιτήριο και αποστολή ασθενούς σπίτι

ΑΙΤΙΑ ΟΞΕΙΑΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΟΙΛΙΑΣ

- ▣ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ
- ▣ Οξεία σκωληκοειδίτιδα, οξεία χολοκυστίτιδα, οξεία χολαγχείτιδα, οξεία εκκολπωματίτιδα, οξεία παγκρεατίτιδα, εκκολπωματίτιδα Meckel, οξεία σαλπινγίτιδα
- ▣ ΔΙΑΤΡΗΣΗ ΚΟΙΛΟΥ ΣΠΛΑΧΝΟΥ
- ▣ Διάτρηση γαστροδωδεκαδακτυλικού έλκους, διάτρηση εντέρου, ρήξη χοληδόχου ή ουροδόχου κύστης

- ▣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΤΟΝΑΙΟΥ

- ▣ Περιτονίτιδα, ενδοκοιλιακά αποστήματα

- ▣ ΕΝΤΕΡΙΚΗ ΑΠΟΦΡΑΞΗ

- ▣ Συμφύσεις, νεοπλάσματα

- ▣ ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΚΟΙΛΙΑΣ-ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ (Ενδοκοιλιακή ή ενδοαυλική)

- ▣ ΟΞΕΑ ΑΓΓΕΙΑΚΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

- ▣ Εμβολή/θρόμβωση μεσεντερίων αγγείων, ρήξη αορτικού ανευρύσματος, οξεία ισχαιμική κολίτιδα

- ▣ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

- ▣ Κοιλιακό άλγος (πόνος) : σπλαχνικός ή σωματικός και αναγόμενος-αναφερόμενος χρόνος έναρξης,αρχική εντόπιση,επέκταση αντανάκλαση,διάρκεια,σταθερότητα,περιοδικότητα
- ▣ Ναυτία και έμετος ακολουθεί το κυριάρχο σύμπτωμα που είναι ο πόνος
- ▣ Πυρετός
- ▣ Δυσκοιλιότητα και Διάρροια
- ▣ Συμπτώματα από το ουροποιητικό
- ▣ Ίκτερος,αιματέμεση,μελαινα κένωση

- ▣ ΙΣΤΟΡΙΚΟ : ηλικία ασθενούς (προσοχή στα παιδιά, ηλικιωμένους, διαβητικούς, άτομα που λαμβάνουν στεροειδή και ανοσοκατασταλμένους), σχετιζόμενα προβλήματα, εντόπιση και διάρκεια κοιλιακού άλγους

- ▣ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

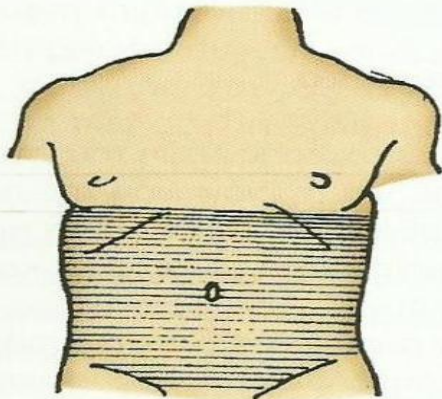
- ▣ Επισκόπηση
- ▣ Ακρόαση
- ▣ Επίκρουση
- ▣ Ψηλάφηση
- ▣ Παρακέντηση

▣ ΠΑΡΑΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

- ▣ Αιματολογικές εξετάσεις-Γενική ούρων
 - ▣ Ακτινολογικές εξετάσεις (ακτινογραφία θώρακα-κοιλίας σε όρθια θέση)
 - ▣ Υπέρηχος-Αξονική τομογραφία κοιλίας και δευτερευόντως
 - ▣ Αγγειογραφία
 - ▣ Ραδιοϊσοτοπικές μεθοδοι
-
- ▣ Εάν δεν καταστεί σε πρώτο χρόνο δυνατή η διάγνωση και οριστική χειρουργική αντιμετώπιση, ο ασθενής, αφού γίνει εισαγωγή, μέσω μιας καλής ενδοφλέβιας γραμμής πρέπει να αναπληρώσει τις απώλειες σε υγρά και ηλεκτρολύτες και να παρακολουθείται-εξετάζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.Επίσης η χορήγηση αναλγητικών και αντιβιοτικών πρέπει να γίνεται μόνο εαν αυτό κρίνεται ως απολύτως απαραίτητο.
 - ▣ Εάν η κατάσταση του ασθενούς δεν εμφανίζει βελτίωση (και υπάρχει διαγνωστική αμφιβολία) τότε πρέπει να ληφθεί απόφαση για ερευνητική λαπαροτομή.
 - ▣ Η θεραπεία στην οξεία κοιλία εξαρτάται από το αίτιο που την προκάλεσε

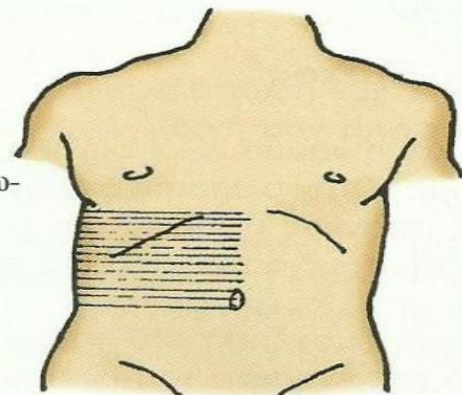
ΔΙΑΧΥΤΟΣ

Περιτονίτιδα
Παγκρεατίτιδα
Γαστρεντερίτιδα
Εντερική απόφραξη
Μεσεντ. αденίτιδα
Μεσεντ. θρόμβωση
Ρήξη ανeurύσματος

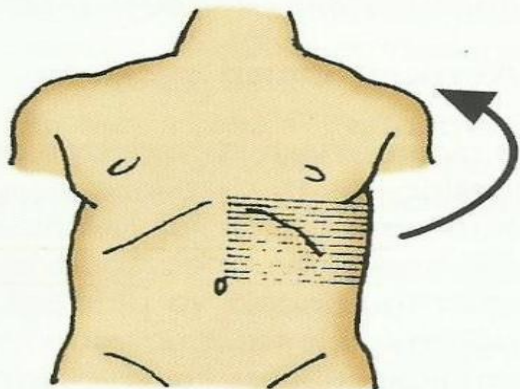
Δ. ΥΠΟΧΟΝΔΡΙΟ

Χοληφόρα
ΓΔ έλκος
Παγκρεατίτιδα
Οπισθοκυφλική σκω-
ληκκοειδίτιδα
Κωλικός νεφρού

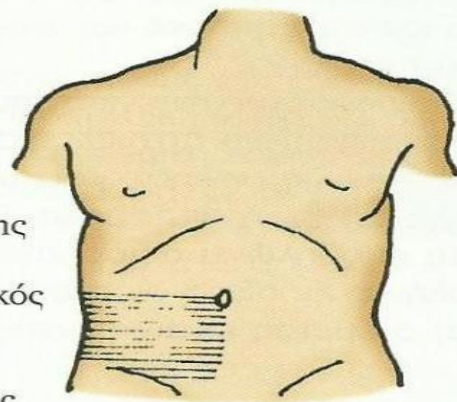
Α. ΥΠΟΧΟΝΔΡΙΟ

Παγκρεατίτιδα
Ρήξη σπλήνα
Κωλικός νεφρού

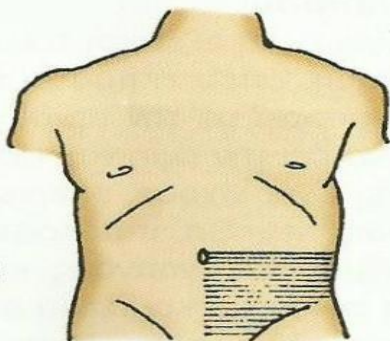
Δ. ΛΑΓ. ΒΟΘΡΟΣ

Σκωληκκοειδίτιδα
Εντ. απόφραξη
Χολοκυστίτιδα
Εξωμήτρια κύηση
Ρήξη κυστ. ωοθήκης
Εξαρτηματίτιδα
Ουρητηρικός κωλικός
Νόσος Crohn
Εκκολπωματίτιδα
Ρήξη ανeurύσματος

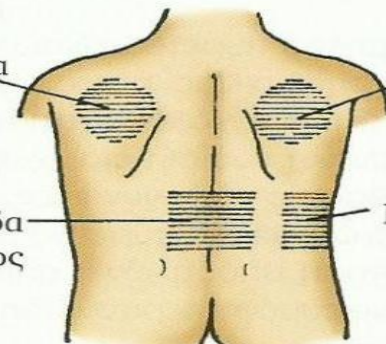
ΑΡ. ΛΑΓ. ΒΟΘΡΟΣ

Εκκολπωματίτιδα
Εντ. απόφραξη
Σκωληκκοειδίτιδα
Ρήξη ανeurύσματος
Εξωμήτρια κύηση
Ρήξη κύστεως ωοθήκης
Εξαρτηματίτιδα
Κωλικός ουρητήρας

ΡΑΧΗ

Ρήξη σπλήνα
Παθήσεις χοληφόρων
Παγκρεατίτιδα
Κωλικός νεφρού
Ρήξη ανeurύσματος

▣ ΕΝΤΟΠΙΣΗ ΚΟΙΛΙΑΚΟΥ ΑΛΓΟΥΣ

▣ Δεξιό Υποχόνδριο

Χολολιθίαση, Χολοκυστίτιδα, Χοληδοχολιθίαση, Γαστροδωδεκαδακτυλικό έλκος, παγκρεατίτιδα, κωλικός νεφρού, οπισθοκυφλική σκωληκοειδίτιδα

▣ Αριστερό Υποχόνδριο

παγκρεατίτιδα, κωλικός νεφρού, ρήξη σπλήνα

▣ Δεξιός λαγόνιος βόθρος

σκωληκοειδίτιδα, χολοκυστίτιδα, απόφραξη εντέρου, μεσεντέριος λεμφαδενίτιδα, εξωμήτρια κύηση, ρήξη κύστης ωοθήκης, εξαρτηματίτιδα, κωλικός ουρητήρα, νόσος Crohn, εκκολπωματίτιδα, ρήξη ανευρύσματος, περιεσφιγμένη κήλη, αιμάτωμα ορθού κοιλ.

▣ Αριστερός λαγόνιος βόθρος

εκκολπωματίτιδα, απόφραξη εντέρου, ρήξη ανευρύσματος, εξωμήτρια κύηση, ρήξη κύστης ωοθήκης, εξαρτηματίτιδα, κωλικός ουρητήρα, περιεσφιγμένη κήλη, αιμάτωμα ορθού κοιλιακού

- ▣ Επιγάστριο γαστρικό ή δωδεκαδακτυλικό έλκος,παγκρεατίτιδα,γαστρίτιδα
- ▣ Διάχυτο κοιλιακό άλγος
περιτονίτιδα,παγκρεατίτιδα,εντερική απόφραξη,θρόμβωση
μεσεντερίων,γαστρεντερίτιδα,μεσεντέρια
λεμφαδενίτιδα,ρήξη ανευρύσματος
- ▣ Η διαφορική διάγνωση από μη χειρουργικές, εξωκοιλιακές παθήσεις βασίζεται στο καλό ιστορικό και την προσεκτική κλινική εξέταση συνεπικουρούμενα από τις παρακλινικές εξετάσεις

- ▣ Εντόπιση και χαρακτήρες του πόνου στην οξεία χειρουργική κοιλία-Θεραπεία
- ▣ Οξεία σκωληκοειδίτιδα Επιγάστριο-περιομφαλικά και μετά την πάροδο λίγων ωρών εντόπιση στο δεξιό λαγόνιο βόθρο. *Θεραπεία* σκωληκοειδεκτομή.
- ▣ Διάτρηση γαστροδωδεκαδακτυλικού έλκους Ο πόνος είναι αιφνίδιος και διαξιφιστικός με εντόπιση στο επιγάστριο ή οπισθοστερνικά και συνοδεύεται από ωχρότητα, ιδρώτες και λιποθυμική κατάσταση. Ο ασθενής παραμένει ακίνητος στο κρεβάτι του. *Θεραπεία* Συρραφή έλκους με καθήλωση επιπλόου
- ▣ Οξεία χολοκυστίτιδα Δεξιό υποχόνδριο ή επιγασ-
στριο με αντανάκλαση προς την οσφυϊκή χώρα και

- ▣ κάτω από την δεξιά ωμοπλάτη.Θεραπεία συντηρητική αντιμετώπιση-χολοκυστεκτομή
- ▣ Αποφρακτικός Είλεός Κωλικοειδής με διάχυτη εντόπιση και σε περίπτωση στραγγαλισμού του εντέρου (ισχαιμικού τύπου) συνεχής και έντονος. Θεραπεία Αιτιολογική (π.χ. λύση συμφύσεων-απελευθέρωση εντέρου-εντερεκτομή)
- ▣ Οξεία παγκρεατίτιδα Οξύς, αιφνίδιας έναρξης με εντόπιση στο επιγάστριο και αντανάκλαση στις δύο οσφυϊκές χώρες ζωστηροειδώς Θεραπεία_Συντηρητική αντιμετώπιση-Χειρουργική επί ενδείξεων
- ▣ Ρήξη εξωμητρίου κύησης Οξύς με εντόπιση στην πύελο και επέκταση προς το ορθό.Τάση λιποθυμίας Θεραπεία Σαλπιγγεκτομή-Ωοθηκοσαλπιγγεκτομή

- ▣ Περισφιγμένη βουβωνοκήλη Ψηλαφητή-επώδυνη διόγκωση στην βουβωνική χώρα με άλλοτε άλλα ενοχλήματα στην κοιλιά *Θεραπεία* Ανάλόγως με την κατάσταση του περιεχομένου της περισφιγμένης κήλης (επί νεκρωμένου εντέρου ή επιπλόου διενεργείται εντερεκτομή ή επιπλοεκτομή αντίστοιχα) με πιθανή ανάγκη λαπαροτομής πέραν της πλαστικής αποκατάστασης της κήλης.
- ▣ Περιτονίτιδα Διάχυτο κοιλιακό άλγος με σανιδώδη -γενικευμένη σύσπαση των κοιλιακών τοιχωμάτων (σκαφοειδής κοιλία) και εμέτους, πυρετό, εξάλειψη των εντερικών ήχων (χημική ή μικροβιακή περιτονίτιδα) *Θεραπεία* Αιτιολογική με ταυτόχρονη πλύση-καθαρισμό της περιτοναϊκής κοιλότητας και τοποθέτηση παροχετεύσεων

- ▣ Παθήσεις που δεν απαιτούν επείγουσα επέμβαση και μπορεί να προκαλούν εικόνα οξείας κοιλίας
Ενδοπεριτοναϊκές (ηπατίτιδα, οξεία παγκρεατίτιδα, οξεία γαστρεντερίτιδα, οξεία μεσεντέριος λεμφαδε-
νίτιδα, κωλικός εντέρου, κοιλιάγχη)
Οπισθοπεριτοναϊκές (κωλικός ουρητήρα, πυελο-
νεφρίτιδα)
Πρόσθιο κοιλιακό τοίχωμα (αιμάτωμα-ρήξη ορθού
κοιλιακού μυός, κήλες)
Νευρικός πόνος (νευρίτιδα, έρπης ζωστήρας)
Θώρακας (οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου, οξεία
περικαρδίτιδα, αιμοθώρακας, πνευμοθώρακας, πνευ-
μονική εμβολή, κατάγματα πλευρών)
Σπονδυλική στήλη (κήλη μεσοσπονδυλίου δίσκου,

κατάγματα,μεταστάσεις)

Συστηματικά νοσήματα

Λοιμώδη (οξεία αμυγδαλίτιδα,λοιμώδης μονοπυρήνωση,ερυθρά,ιλαρά,βρουκέλλωση,τέτανος)

Αιματολογικά (δρεπανοκυτταρική αναιμία,πορφυρία,θρομβοπενική πορφύρα,λευχαιμία)

Μεταβολικά-Ενδοκρινικά (σακχαρώδης διαβήτης,υποκαλιαιμία,ουραιμία,φαιοχρωμοκύτωμα)

Παθήσεις συνδετικού ιστού (οζώδης πολυαρτηρίτιδα,ρευματοειδής αρθρίτιδα)

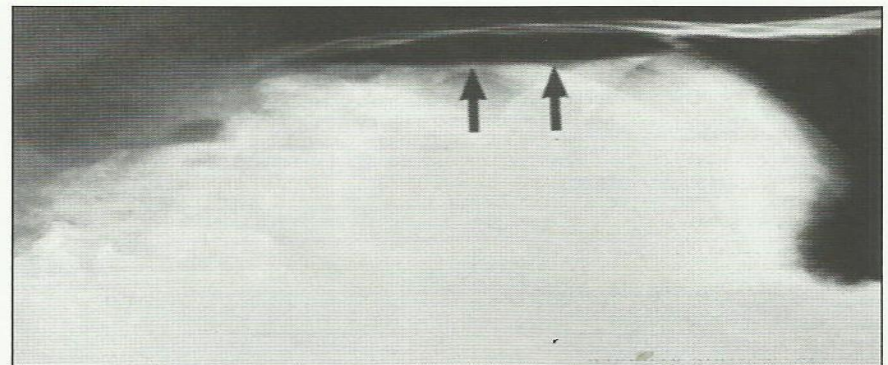
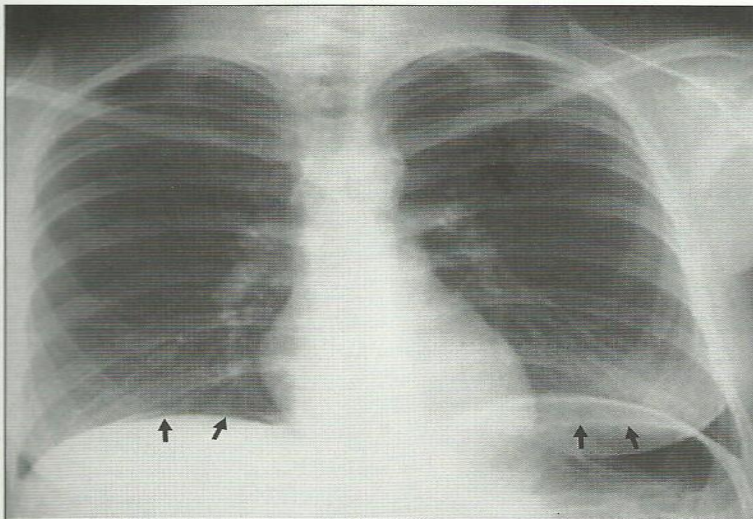
Νευρολογικά (νωτιαία φθίση)

- ▣ Παθήσεις ουρογεννητικού με εικόνα οξείας κοιλίας
παθήσεις νεφρού (πυελονεφρίτιδα, απόστημα)
παθήσεις ουρητήρα (λιθίαση, απόφραξη-στένωση
πυελο-ουρητηρικής συμβολής)
παθήσεις όρχεως- επιδιδυμίδας (συστροφή όρχεως-
επιδιδυμίδας, οξεία επιδιδυμίτιδα)
- ▣ Κοιλιακό άλγος οφειλόμενο σε γυναικολογικές παθήσεις
παθήσεις ωοθηκών (ρήξη ωοθυλακίου-ωχρού
σωματίου, συστροφή κύστης ωοθήκης)
παθήσεις σαλπίγγων (οξεία σαλπιγγίτιδα, πυοσαλ-
πιγγίτιδα, εξωμήτρια κύηση)
παθήσεις μήτρας (ενδομητρίωση, ρήξη μήτρας, δυσ-
μηνόρροια)

- ▣ **ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ ΣΤΗ ΝΕΟΓΝΙΚΗ-ΒΡΕΦΙΚΗ-ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ** Απόφραξη δωδεκαδακτύλου, ατρησία νήστιδας, ατελής στροφή του εντέρου, συγγενές megacolon, νεκρωτική εντεροκολίτιδα, _ειλεός εκ μηκωνίου, εγκολεασμός, οξεία σκωληκοειδίτιδα, μεκκέλειος απόφυση, περιεσφιγμένη βουβωνοκήλη, συστροφή όρχεως/κύστεως Morgagni, αιματόκολπος, κακοποίηση
- ▣ **ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ** αιμοπεριτόναιο (ρήξη εξωμητρίου κύησης, ρήξη ήπατος-σπληνα), φλεγμονές (οξεία σκωληκοειδίτιδα, οξεία χολοκυστίτιδα, παγκρεατίτιδα, εκκοπλωματίτιδα), ειλεός
- ▣ **ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ ΣΕ ΑΝΟΣΟΚΑΤΑΣΤΑΛΜΕΝΟΥΣ** Διάρρηση έλκους 12κτύλου-λεπού εντέρου-παχέως εντέρου οξεία μη λιθιασική χολοκυστίτιδα, οξεία παγκρεατίτιδα, ουδετεροπενική εντεροκολίτιδα/τυφλίτιδα

▣ ΟΞΕΙΑ ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΚΟΙΛΙΑ

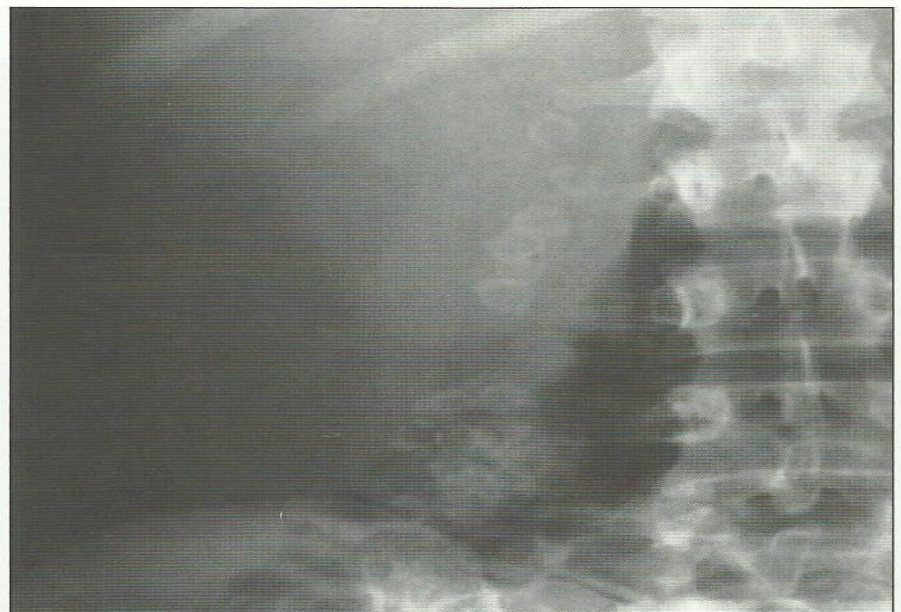
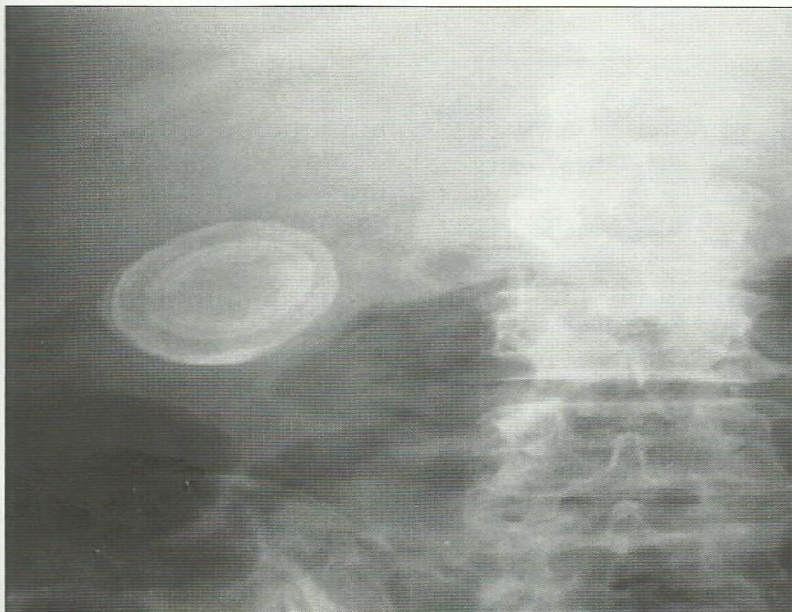
ενδοκοιλιακή αιμορραγία,μετεγχειρητική εντερική ισχαιμία,διαφυγή από εντεροαναστόμωση,μετεγχειρητικός ειλεός,οξεία χολοκυστίτιδα,οξεία παγκρεατίτιδα,διάσπαση τραύματος,ενδοκοιλιακά αποστήματα

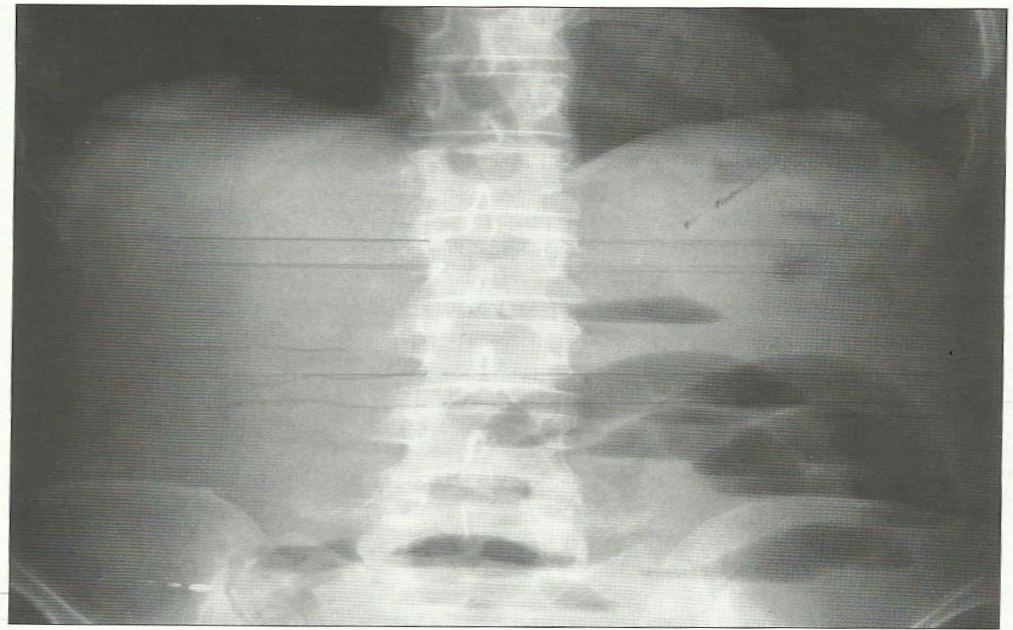
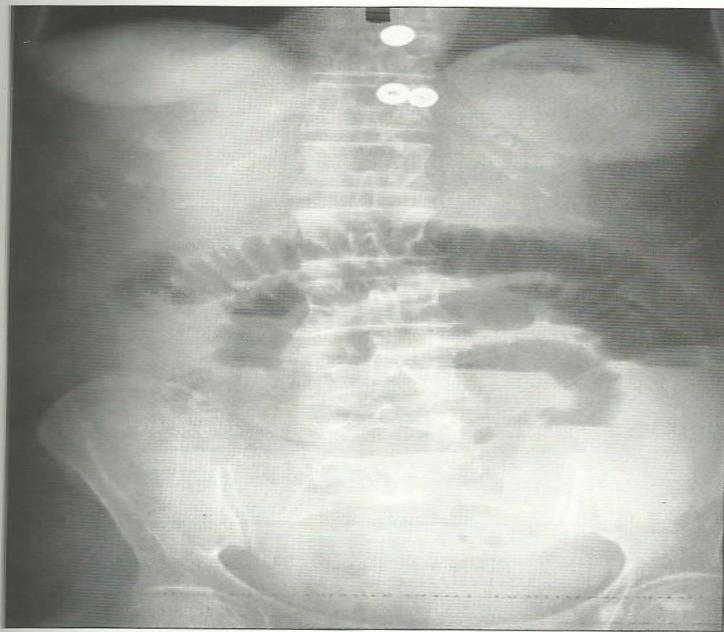
ΕΙΚΟΝΑ 31.3. Διάτρηση πεπτικού. Ακτινογραφία θώρακα σε όρθια θέση, αναδεικνύει συλλογή αέρα υποδιαφραγματικά, ενώ σε ακτινογραφία κοιλίας σε πλάγια θέση με οριζόντια δέσμη ακτίνων, συλλογή αέρα μεταξύ κοιλιακού τοιχώματος και εντερικών ελίκων.

7. Διόγκωση ή ελάττωση του μεγέθους των σπλάχνων.
8. Αύξηση της ποσότητας των κοπράνων στο παχύ έ-

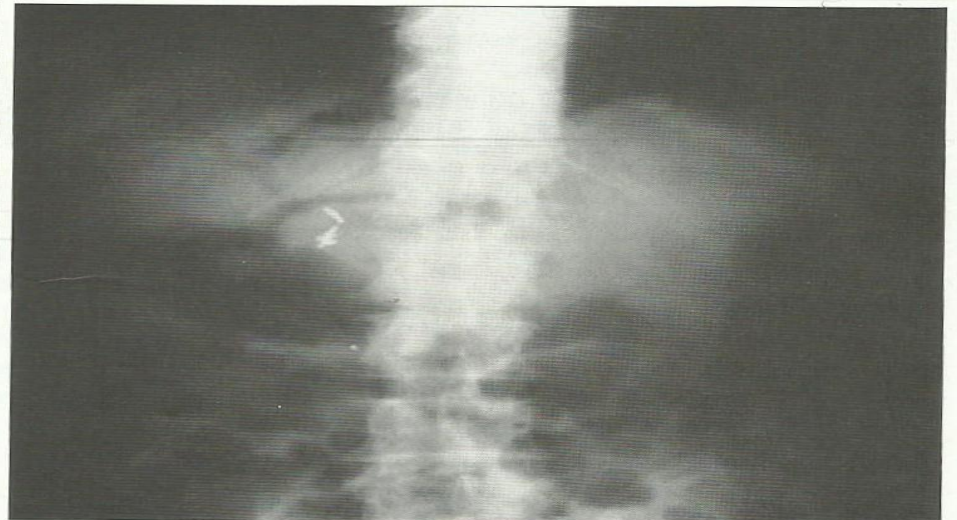
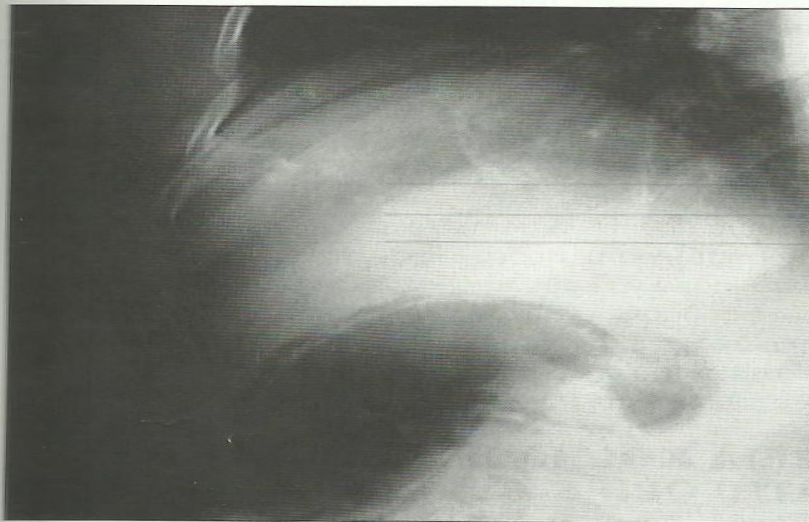
ντερο, σε περιπτώσεις συγγενούς μεγακόλου στα παιδιά.

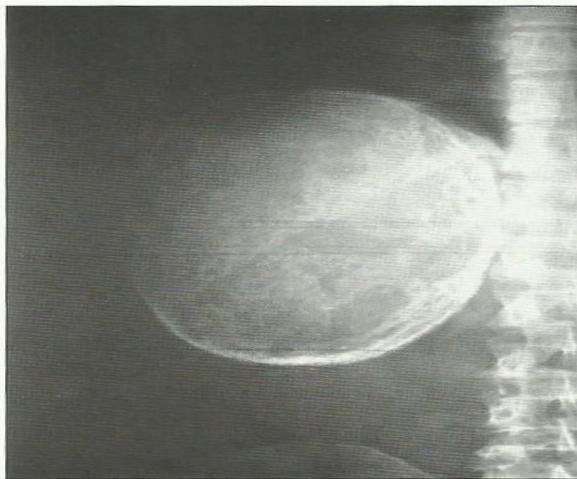

ΕΙΚΟΝΑ 31.4. Χολολιθίαση χοληδόχου κύστεως. Απλές ακτινογραφίες δεξιού υποχονδρίου αναδεικνύουν μονήρη (αριστερά) και πολλαπλούς χολόλιθους (δεξιά).

ΕΙΚΟΝΑ 31.7. Ειλεός. Ακτινογραφίες κοιλίας σε όρθια θέση. Διάταση ελίκων λεπτού εντέρου στην *αριστερή* εικόνα και ελίκων παχέος εντέρου στην *δεξιά* εικόνα (χαρακτηριστική μορφολογία και κατανομή).

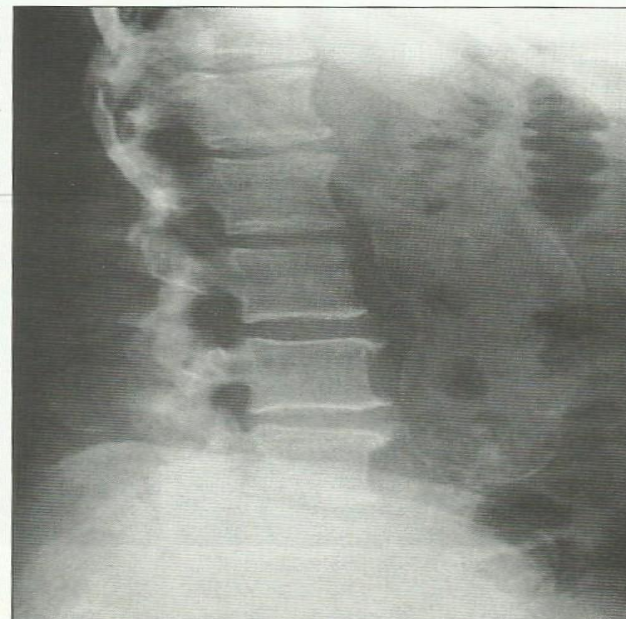
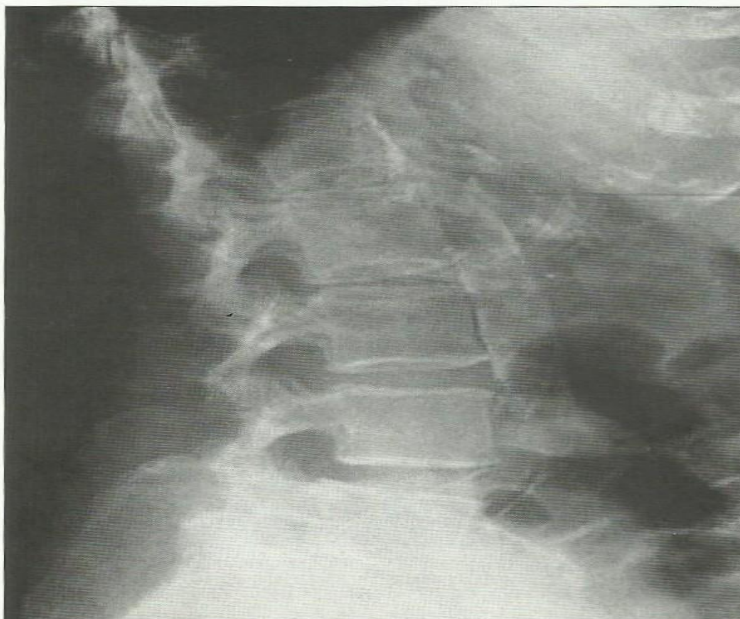
ΕΙΚΟΝΑ 31.5. Απλές ακτινογραφίες δεξιού υποχονδρίου *αριστερά* και Ν.Ο.Κ. *δεξιά*, αναδεικνύουν αποιτανωμένη εχινόκοκκο κύστη ήπατος και κοραλλιοειδή λίθο δεξιού νεφρού.

9. Ανεύρεση μαζών από μαλακά μόρια.

10. Ανεύρεση ανωμαλιών στα οστά.

Οι **υπέρηχοι** προσφέρουν σημαντική διαγνωστική βοήθεια στην οξεία κοιλία και ιδίως στην χολολιθίαση,

στην οξεία παγκρεατίτιδα, στον κωλικό του νεφρού - ουρητήρα, στη διάγνωση υπάρξεως υγρού στη περιτοναϊκή κοιλότητα και στις γυναικολογικές παθήσεις (**Εικόνα 31.8**).

ΕΙΚΟΝΑ 31.6. Απλές πλάγιες ακτινογραφίες κοιλίας αναδεικνύουν αποιτανώση του τοιχώματος της κοιλιακής αορτής, με φυσιολογική διάμετρο (*αριστερά*) και σε έδαφος ανευρύσματος (*δεξιά*).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ